

the condition of a comprehensive solution possible improvement of the order of military service in Ukraine, reduce facts evading conscription for military and raising the prestige of the military profession, as to be a soldier, to defend their country and citizens - is the most honorable and extremely responsible duty.

Keywords: military service evasion, criminal liability.

Надійшла до редакції 12.03.2017

Мороз С.М.

ад'юнкт

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.98

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ СЛІДЧИМ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА З ІНШИМИ ОСОБАМИ

Визначено проблеми та напрямки вдосконалення правового регулювання використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами. Досліджено стан законодавчого регулювання використання слідчим конфіденційного співробітництва під час кримінального провадження.

Здійснено аналіз думок науковців, законодавства країн Європи та національних законодавчих актів, що дозволило визначити пропозиції по впровадженню досвіду інших країн у національне законодавство. Доведено, що удосконаленню правового регулювання використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами лежить не тільки у площині модернізації чинного КПК але й удосконаленні оперативно-розшукового законодавства з впровадженням до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» окремого розділу «Здійснення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій оперативними підрозділами під час кримінального провадження», що повинен містити окрему статтю «Використання конфіденційної співпраці оперативних підрозділів з іншими особами під час кримінального провадження».

Ключові слова: негласні слідчі (розшукові) дії, конфіденційне співробітництво, інші особи, , правове регулювання, кримінальний процес.

Постановка проблеми. Чинний Кримінальний процесуальний кодекс увів до практики діяльності слідчого у межах кримінального провадження статтю 275 КПК «Використання конфіденційного співробітництва» [1].

Досвід використання означеної норми протягом 2012–2017 років визначив низку проблем правового та організаційного характеру, що потребують свого вирішення на законодавчому рівні.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання, пов'язані з дослідженням правових проблем використання конфіденційного співробітництва, раніше розглядалися у

межах теорії оперативно-розшукової діяльності та стосувалися переважно його використання під час ініціативного оперативного пошуку та провадження у межах оперативно-розшукових справ.

За роки чинності КПК-2012 захищено низку робіт з теоретико-правових та організаційно-тактичних проблем здійснення НСРД та використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами під час кримінального провадження: докторські – О.А. Білічак, Д.Б. Сергеева, С.Р. Тагієв [2–4]; кандидатські – Л.І. Данченко, В.І. Максимов, Н.Я. Маньковський, А.С. Омельяненко, С.С. Тарадойна, Т.Г. Щурат [5–10] та ін. Втім в означених роботах не розглянуто у повному обсязі правові проблеми використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами при здійсненні НСРД різних видів.

Метою статті є визначення проблем та напрямів удосконалення чинного законодавства щодо регулювання використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами.

Виклад основного матеріалу. Проведене дослідження показало, що організація використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами має стратегічний та тактичний рівні. Однією з найважливіших складових стратегічного рівня є формування сучасної правової бази використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами. Шляхами її формування може бути внесення змін до чинного кримінально-процесуального, оперативно-розшукового законодавства та відповідних міжвідомчих та відомчих нормативних актів щодо конкретизації організації використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами та процедури впровадження отриманих результатів у кримінальний процес.

Кримінально-процесуальне законодавство.

Як показав аналіз національного кримінально-процесуального законодавства та інших країн, до основних важелів правової бази використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами слід віднести такі:

- відсутність у чинному кримінально-процесуальному законодавстві визначення використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами як діяльної категорії (у деяких відомчих нормативних актах перелік суб'єктів, що мають право використовувати конфіденційну співпрацю з іншими особами, поширено на прокурорів);

- у статті 275 КПК України однозначно не наведено переліку інших осіб, з якими слідчий використовує конфіденційне співробітництво;

- не визначено вичерпний перелік злочинів, за фактами вчинення яких під час кримінального провадження слідчий може використовувати конфіденційну співпрацю з іншими особами (у чинному КПК понад 200 складів, що належать до тяжких та особливо тяжких злочинів, у країнах Європи цей перелік обмежується 20 складами з конкретним переліком органів, що можуть здійснювати заходи, які обмежують права людини як цього вимагає ЄСПЛ) [11; 12];

- законодавчо не закріплено перелік НСРД, під час провадження яких

можна використовувати інших осіб, з якими встановлено конфіденційне співробітництво;

- не визначено форми впровадження у кримінальний процес отриманої від конфіденційної співпраці з іншими особами інформації та засоби забезпечення безпеки конфідентів [13].

Слід зазначити, що попередні дослідники у своїх працях запропонували низку змін до чинного КПК, а саме:

- І.І. Башта запропонував доповнити Главу 21 КПК України окремою статтею такого змісту: «Проведення спеціальної операції щодо затриманих та заарештованих з метою забезпечення процесу доказування під час здійснення кримінального провадження» [14];

- Н.Я. Маньковський запропонував доповнити частиною 5 ст. 272 КПК України «Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації» та викласти її в такій редакції:

«5. До виконання спеціального завдання можуть бути залучені:

1) гласні та негласні працівники оперативних підрозділів органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність;

2) співробітники розвідувальних органів України;

3) члени організованої злочинної групи чи злочинної організації, які погодилися співробітничати з працівником оперативного підрозділу;

4) інші особи, які погодилися на впровадження в організовану злочинну групу чи злочинну організацію для виконання спеціального завдання» [15].

Стосовно п. 5 ст. 272 КПК Т.Г. Щурат запропонував його такого змісту: «5. Забороняється провокувати (підбурювати) особу на вчинення злочину з метою її подальшого викриття під час виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації або інших агентурних операцій (негласних слідчих (розшукових) дій, що проводяться із залученням осіб із збереженням у таємниці достовірних відомостей про них)» [16, с.16];

- Д.Б. Сергєєва з метою уніфікації термінології чинного кримінального процесуального законодавства запропонувала свою редакцію ч. 1 ст. 254 КПК: “1. Відомості про факт та методи проведення негласних слідчих (розшукових) дій, осіб, які їх проводять, а також результати їх проведення, не підлягають розголошенню особами, яким це стало відомо в результаті ознайомлення з матеріалами в порядку, передбаченому статтею 290 цього Кодексу”; у ч.ч. 1, 4, 5 ст. 255 КПК України слова “відомості, речі та документи, отримані в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій” замінити на “результати негласних слідчих (розшукових) дій”; ч. 1 ст. 256 КПК України слід викласти у такій редакції “1. Результати негласних слідчих (розшукових) дій можуть використовуватися в доказуванні на тих самих підставах, що і результати проведення інших слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування” [17, с. 97–107];

- С.С. Тарадойна запропонував ч. 1 ст. 275 КПК України в такій редакції: «Під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчий має

право використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва уповноваженого оперативного підрозділу з іншими особами, та (або) залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій» [18, с. 109–111];

- А. А. Щадило запропонував доповнити ст.ст. 36, 40 КПК України правом слідчого, прокурора давати доручення оперативним підрозділам на проведення оперативно-розшукових заходів з метою розшуку підозрюваного за ст. 281 КПК України, оперативного супроводження досудового розслідування, з наділенням оперативних підрозділів свободою вибору конкретного заходу (сукупності заходів) залежно від оперативної обстановки. З урахуванням міжнародного досвіду визначено за доцільне передбачити в КПК України право слідчого, прокурора самостійно обирати форму доручення оперативним підрозділам і впровадити відповідне програмне забезпечення, яке б дозволило швидко реєструвати такі доручення, оформлювати їх зміст, надсилати оперативним підрозділам, контролювати стан їх виконання тощо [19, с.11; 20, с. 250–262].

Таким чином, дослідники визначають, що удосконалення чинного КПК повинно відбуватися щодо:

- уточнення змісту ст. 275 КПК у вузькому розумінні щодо використання інших осіб, з якими уповноважений оперативний підрозділ встановив конфіденційне співробітництво;

- легалізації внутрішньокамерної розробки у формі проведення спеціальної операції щодо затриманих та заарештованих з метою забезпечення процесу доказування під час здійснення кримінального провадження;

- конкретизації осіб, яких можна використовувати під час реалізації 275 ст. КПК України у формі 272 ст.;

- заборони провокаційних дій з боку інших осіб під час реалізації 272 та 275 статей КПК України;

- убезпечення осіб, які проводять або беруть участь у НС(Р)Д, шляхом заборони розголошення факту та методів проведення негласних слідчих (розшукових) дій, а також їх результатів;

- надання результатам НС(Р)Д такого самого статусу, як і результатам С(Р)Д, визначивши однакові підстави їх використання під час досудового розслідування;

- надання права слідчому давати доручення оперативним підрозділам на проведення НС(Р)Д, у тому числі з використанням конфіденційного співробітництва з іншими особами.

Враховуючи наведене та аналіз кримінально-процесуального законодавства країн світу (Болгарія, Естонія, Латвія, Молдова, Німеччина, Польща, США, Франція та ін.) [21–29], вважаємо за доцільне запропонувати низку змін до 21 глави КПК України, а саме:

І. Внести до ст. 224 КПК ч. 10, 11, що регламентує допит, в такій редакції "10. У разі, коли допитується інша особа, яка сприяє на конфіденційній основі органам, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність і досудове

розслідування, то допит може проводитися з дотриманням спеціальних правил забезпечення конфіденційності особистісних даних, передбачених чинним законодавством та чинним кримінально-процесуальним кодексом щодо забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства, про що слідчий виносить відповідну постанову.

11. У постанові про забезпечення конфіденційності особистісних даних іншої особи повинно бути вказано:

- 1) особа, яка здійснює конфіденційне співробітництво з органами досудового розслідування або уповноваженими оперативними підрозділами;
- 2) особа, стосовно якої здійснюється дія;
- 3) інформація про злочин;
- 4) очікувані докази, що забезпечує допит іншої особи;
- 6) характер сприяння проведенню НС(Р)Д".

II. Ч. 6, ст. 246 «Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій» надати у такій редакції:

«6. Негласні слідчі (розшукові) дії за дорученням слідчого, який здійснює досудове розслідування злочину, проводять уповноважені оперативні підрозділи Національної поліції, органів безпеки, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної кримінально-виконавчої служби України, органів Державної прикордонної служби України. За рішенням слідчого чи прокурора до проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть залучатися також інші особи».

III. Додати ст. 246 «Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій» частину 7 у такій редакції:

«7. Негласні слідчі (розшукові) дії проводяться стосовно іншої особи, якщо є відомості, що інша особа отримує або передає інформацію, що має значення для справи».

IV. Ч. 1 ст. 271 КПК України «Контроль за вчиненням злочину» надати у такій редакції:

«1. Контроль за вчиненням злочину, у тому числі з використанням конфіденційного співробітництва з іншими особами, може здійснюватися у випадках наявності достатніх підстав вважати, що готується вчинення або вчиняється тяжкий чи особливо тяжкий злочин, що належить до підслідності конкретного органу досудового розслідування та проводиться в таких формах: ...».

V. Ст. 275 КПК «Використання конфіденційного співробітництва» надати у такій редакції :

«1. Під час проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій слідчий визначає допустимість та використовує інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, та має право залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій, передбачених статтями 260 та 270, у тому числі стосовно затриманих та заарештованих осіб, з метою забезпечення процесу доказування під час здій-

снення кримінального провадження, 267, 270, 271, 272 цього Кодексу, а також для отримання інформації, яку можна використовувати для попередження, виявлення та припинення інших злочинів, про що слідчий виносить відповідну постанову.

2. До інших осіб, конфіденційне співробітництво яких використовує слідчий, належать:

- учасники злочинної діяльності (члени ОЗУ);
- свідки злочинної діяльності;
- особи, які отримали інформацію про злочинну діяльність фігуранта кримінального провадження під час негласних слідчих (розшукових) дій;
- не мають злочинних зав'язків з фігурантами кримінального провадження, але за своїми функціональними обов'язками можуть надати на конфіденційній основі інформацію про факт вчинення злочинної діяльності та свідчити під час псевдонімного допиту на досудовому слідстві та під час судового провадження;
- інші особи, які за власним бажанням конфіденційно сприяють встановленню об'єктивної істини під час кримінального провадження.

3. За наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну осіб, які конфіденційно співробітничать зі слідчим, або їх близьких осіб, слідчим, прокурором та судом до них можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші, спрямовані на захист від протиправних посягань, заходи, передбачені Законом України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві".

4. Забороняється залучати до конфіденційного співробітництва під час проведення негласних слідчих дій адвокатів, нотаріусів, медичних працівників, священнослужителів, журналістів, якщо таке співробітництво буде пов'язане з дачею показань розкриттям конфіденційної інформації професійного характеру.

5. Забороняється використовувати конфіденційне співробітництво з іншими особами для провокування особи до вчинення злочину або кримінального правопорушення.

6. Слідчий органу досудового розслідування має право використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, або можливість залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, передбачених законом України про кримінальну відповідальність, віднесених до його підслідності».

Оперативно-розшукове законодавство.

Аналіз наукових досліджень після 2012 року показав, що усі пропозиції з удосконалення Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» спрямовані на внесення локальних змін:

- доповнити ст. 1 частиною другою такого змісту: «оперативно-розшукова діяльність здійснюється, крім цього, з метою забезпечення розс-

лідування злочинів за дорученням слідчого щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій»;

- доповнити п. 2 ст. 8 такого змісту: «проведення перевіркової закупки»;

- доповнити ст. 10 частиною другою такого змісту: «результати ОРД, які отримані з порушенням чинного оперативно-розшукового законодавства (без ознак злочину в діяннях суб'єктів зазначеної діяльності), можуть бути використані як допоміжні засоби для підготовки і проведення оперативно-розшукових або слідчих (розшукових) дій» [14, с. 186–197];

- додати до статті 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» норму, яка б регламентувала порядок використання позаштатних негласних працівників для вирішення завдань кримінального провадження та під час здійснення НСРД.

Означені доповнення є тільки першим кроком на шляху побудови сучасної правової бази та трансформації ОРД у форму негласних розслідувань.

Зважаючи на це, у межах виконання завдання Голови Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності щодо удосконалення оперативно-розшукового законодавства, кафедру ОРД та СТ ДДУВС запропоновано модель новітнього Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», який складається з 10 розділів та 42 статей, окремо підготовлений розділ 9 «Здійснення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій оперативними підрозділами під час кримінального провадження», який містить такі статті:

Стаття 39. Оперативно-розшукове супроводження кримінального провадження.

Стаття 40. Підстави здійснення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій для вирішення завдань кримінального провадження.

Стаття 41. Використання конфіденційної співпраці оперативних підрозділів з іншими особами під час кримінального провадження.

Стаття 42. Порядок використання матеріалів оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні.

У цьому розділі нами особисто розроблена Стаття 41. «Використання конфіденційної співпраці оперативних підрозділів з іншими особами під час кримінального провадження» у такій редакції:

«1. Уповноважені оперативні підрозділи під час конкретного кримінального провадження, за дорученням слідчого, можуть встановлювати конфіденційну співпрацю з іншими особами або використовувати осіб, які негласно співпрацюють з правоохоронними органами на постійній основі, для отримання та використання інформації, що сприятиме встановленню об'єктивної істини, здійсненню слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

2. З метою забезпечення проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій уповноважені оперативні підрозділи мають право залучати осіб, з якими конфіденційно співпрацюють.

3. Використання інформації, отриманої під час конфіденційної співпраці, здійснюється за умови гарантування безпеки особі, яка надає таку інформацію».

Висновки. Шляхами удосконалення законодавчого врегулювання використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами є внесення змін до чинного кримінально-процесуального, оперативно-розшукового законодавства та відповідних міжвідомчих нормативних актів щодо конкретизації змісту, організації використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами, у тому числі під час окремих видів НС(Р)Д, та процедури впровадження отриманих результатів у кримінальний процес.

Бібліографічні посилання

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 // ВВР України. – 2012. – № 4651-VI ; Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» // ВВР України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
2. Білічак О.А. Негласні слідчі (розшукові) дії : монографія / О.А. Білічак. – К. : Вид-во НА СБ України, 2014. – 360 с.
3. Сергеева Д.Б. Окремі положення нового КПК України щодо провадження негласних слідчих (розшукових) дій / Д.Б. Сергеева // Науковий вісник Дніпропетровського держ. ун-ту внутр. справ. – 2013. – № 3(67). – С. 116–124.
4. Тагієв С. Р. Негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальному судочинстві України : монографія / С. Р. Тагієв. – К. : ВД «Дакор», 2015. – 440 с.
5. Данченко Л. І. Конфіденційне співробітництво в умовах нового Кримінального процесуального кодексу України / Л. І. Данченко // Наук. вісник ЛьвДУВС 2014. – Ч. І. – Спецвип. № 1. – С. 95–105.
6. Максимов В. І. Використання конфіденційного співробітника у кримінальному провадженні / В. І. Максимов // Європейські перспективи. – 2014. – № 2. – С. 30–34.
7. Маньковський Н.Я. Правове регулювання оперативно-розшукової діяльності та негласних слідчих (розшукових) дій / Н.Я. Маньковський // Митна справа : наук.-аналіт. журнал. – Львів, 2013. – № 5 (89). – С. 216–220.
8. Омеляненко А.С. Загальні положення про негласні слідчі (розшукові) дії (огляд нового законодавства) / А.С. Омеляненко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2012. – № 4. – С. 205–212.
9. Тарадойна С.С. Можливості залучення негласного апарату СБ України як свідків у кримінальному провадженні за результатами контролю за вчиненням злочину / С.С. Тарадойна // Зб. наук. праць НА СБ України. – 2013. – № 47. – С. 155–160.
10. Щурат Т. Г. До питання сутності оперативно-розшукових операцій та негласних слідчих (розшукових) дій, що проводяться із залученням негласних працівників / Т. Г. Щурат // Південноукраїнський правничий часопис. – 2016. – № 1. – С. 83–88.
11. Toellborg. Report on Wire Tapping Legislation in Sweden // Прослушивание телефонів в міжнародном праві и законодательстве одиннадцати европейских стран (Великобритания, Германия, Финляндия, Франция, Швейцария, Швеция, Венгрия, Польша, Российская Федерация, Румыния, Украина) / Онлайн библиотека Харьковской правозащитной группы. – Спец. вып. № 49. – 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [shttp://library.khpg.org/index.php](http://library.khpg.org/index.php).
12. Кримінально-процесуальний кодекс Польської Республіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://prawo-pl.com/kodeks_postepowania_karnego/download.htm.

13. Мороз С.М. Стаття 275 КПК України як засіб реалізації кримінально-правової політики України / С.М. Мороз // *Круглий стіл «Сучасна кримінально-правова політика України: законотворчість та судова практика (тенденції, проблеми і шляхи їх подолання)*, 22 квітня 2016 р., м. Дніпропетровськ. – Дніпропетровськ : ДДУВС, 2016. – С. 433–437.

14. Башта І.І. Співвідношення оперативно-розшукової, кримінально-процесуальної та криміналістичної діяльності у виявленні і розслідуванні злочинів у сфері обігу наркотиків / І.І. Башта // *Науковий вісник Львівського держ. ун-ту внутр. справ. Серія юридична : зб. наук. праць.* – 2013. – Вип. 4. – С. 186–197.

15. Маньковський Н.Я. Теоретичний та правовий аспект виконання спеціального завдання з розкриття організованого злочинного угруповання / Н. Я. Маньковський // *Законодавство України та ЄС у світлі сучасних активних реформаційних процесів : зб. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 26 лют. 2016 р.)*. – К., 2016. – С. 38–42.

16. Щурат Т. Г. Щодо важливості проведення оперативно-розшукових операцій із використанням негласних працівників / Т. Г. Щурат // *Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової держави : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 4 квітня 2014 р.* – Одеса : ОДУВС, 2014. – С. 230–231.

17. Сергєєва Д.Б. Результати негласних слідчих (розшукових) дій: проблемні аспекти визначення / Д.Б. Сергєєва // *Право і громадянське суспільство.* – № 1. – 2014. – С. 97–107.

18. Тарадойна С.С. Щодо проблем правового регулювання контролю за вчиненням злочну / С.С. Тарадойна // *Сучасні проблеми правової системи та державотворення в Україні : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29–30 березня 2013 року.* – Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2013. – С. 109–111.

19. Щадило А. А. Правові та організаційні засади діяльності оперативних підрозділів у кримінальному судочинстві України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність / А. А. Щадило. – К. : КНУ ім. Т.Г. Шевченка, 2016. – 20 с.

20. Щадило А. А. Виконання доручень слідчих як основна форма діяльності оперативних підрозділів у кримінальному судочинстві України / А. А. Щадило // *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності.* – 2014. – № 3 (50). – С. 250–262.

21. Федеративная республика Германия. Уголовно-процесуальный кодекс. – М. Манускрипт, 2008. – 204 с.

22. Справочное руководство по уголовному судопроизводству [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://polis.osce.org/library /f/3071/1897/OSCE-AUS-SPM-3071-RU-Справочное_руководство_по_уголовному_процессу.pdf.

23. Kriminaalmenetluse seadustik Vastuvõetud 12.02.2003RT I 2003, 27, 166 jõustumine 01.07.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.riigiteataja.ee/akt/120052016007>.

24. LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO Į S T A T Y M A S. 2002 m. kovo 14 d. Nr. IX-785 Vilnius [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.163482>.

25. Латвийская Республика : Закон об уголовном судопроизводстве [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://likumi.lv/doc.php?id=107820>.

26. Уголовно-процесуальный кодекс Республики Молдова от 14 марта 2003 года № 122-XV (с изменениями и дополнениями по состоянию на 28.07.2016 г.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lex.justice.md/md/326970>.

27. Правовое регулирование специальных (тайных) следственных действий в постсоветских странах: аналитический обзор / подготовлен А. Банчуком. – Бишкек : ООН, 2014. – 84 с.

28. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Армения [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=1450>.

29. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Казахстан [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=1450&lang=rus>.

Мороз С.Н. Направления усовершенствования законодательного регулирования организации использования следователем конфиденциального сотрудничества с другими лицами. Статья посвящена определению проблем и направлений усовершенствования правового регулирования использования следователям конфиденциального сотрудничества с другими лицами. Исследовано состояние законодательного регулирования использования следователям конфиденциального сотрудничества во время криминального производства.

Проанализированы точки зрения ученых, законодательства стран Европы и национальных законодательных актов, что позволило определить предложения по имплементации опыта других стран в национальное законодательство. Доказано, что усовершенствование правового регламентирования использования следователям конфиденциального сотрудничества с другими лицами лежит не только в плоскости модернизации действующего Уголовного процессуального кодекса но и усовершенствовании оперативно-разыскного законодательства с включением в Закон Украины "Об оперативно-разыскной деятельности" отдельного раздела "Осуществления оперативно-разыскных мероприятий и негласных следственных (розыскных) действий оперативными подразделениями во время криминального производства", который должен содержать отдельную статью "Использования конфиденциального сотрудничества оперативных подразделений с другими лицами во время криминального производства".

Ключевые слова: *негласные следственные (розыскные) действия, конфиденциальное сотрудничество, другие лица, правовое регулирование, уголовный процесс.*

Moroz S.M. Directions of improvement of legal regulation of organization of the use by investigator of confidential cooperation with other persons. The article deals with determination of problems and directions of improvement of the legal adjusting of the use to the investigators of confidential collaboration with other persons. The state of the legislative adjusting of the use to the investigators of confidential collaboration is investigational during a criminal proceedings.

The points of scientists are analysed, legislation of countries of Europe and national legislative acts, that allowed to define suggestion on имплементации of experience of other countries in a national legislation. It is well-proven that the improvement of legal regulation of the use to the investigators of confidential collaboration with other persons lies not only inplane but also improvement of operatively-search legislation modernization of the operating Criminal процессуального code with including in to Law of Ukraine "On оперативно-разыскной activity" of separate division of "Realization of operatively-search measures and secret consequence/pl (search) actions by operative subdivisions during a criminal production", which must contain the separate article of the "Use of confidential collaboration of operative subdivisions with other persons during a criminal production".

Keywords: *secret investigatory (search) actions, confidential collaboration, other persons, legal regulation, criminal procedure.*

Надійшла до редакції 02.03.2017